

Sygn. akt I C 1039/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Tadeusz Bulanda

Protokolant: sekretarz sądowy Karolina Stańczuk

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2023 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa P. G. i A. G.

przeciwko(...)S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę, ewentualnie zapłatę

I. Oddała powództwo w zakresie roszczeń głównych;

II. Zasądza od (...)S.A. z siedzibą w W. na rzecz P. G. i A. G. kwotę 123 072,62 zł (sto dwadzieścia trzy tysiące siedemdziesiąt dwa złote i sześćdziesiąt dwa grosze) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty:

a. 48 048,34 zł (czterdzieści osiem tysięcy czterdzieści osiem złotych i trzydzieści cztery grosze) od dnia 12 maja 2020 r. do dnia zapłaty,

b. 75 024,28 zł (siedemdziesiąt pięć tysięcy dwadzieścia cztery złote i dwadzieścia osiem groszy) od dnia 2 sierpnia 2022 r. do dnia zapłaty;

II. Oddała powództwo w zakresie roszczenia ewentualnego w pozostałym zakresie;

III. Znosi koszty procesu między stronami.

Sygn. akt I C 1039/20

UZASADNIENIE

Pozwem z 12 maja 2020 r. (data stempla pocztowego), zmodyfikowanym pismem z 29 czerwca 2022 r., skierowanym przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W., P. G. i A. G. wnieśli o:

1) stwierdzenie nieważności umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 16 stycznia 2006 r.;

2) zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwoty 64 194,26 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

ewentualnie o:

3) zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwoty 123 072,62 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Powodowie wnieśli także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, z uwzględnieniem opłaty skarbowej w kwocie 17 złotych.

W uzasadnieniu wskazali, że zawarta przez nich umowa zawiera wady prawne, które odpowiadają przesłankom nieważności wskazanym w art. 58 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c.

i art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, a także postanowienia stanowiące klauzule niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ k.c., ze względu na które umowa jest nieważna lub pozostaje ważna, lecz bez niedozwolonych klauzul dotyczących waloryzacji. Szczegółowe wyjaśnienie swojego stanowiska powodowie przedstawili w uzasadnieniu pozwu i modyfikacji powództwa (pozew – k. 3-15, modyfikacja powództwa – k. 355-357).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany zakwestionował żądanie pozwu co do zasady i wysokości, a z ostrożności podniósł zarzut przedawnienia. Szczegółowe wyjaśnienie zajętego stanowiska pozwany przedstawił w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew i odpowiedzi na modyfikację powództwa (odpowiedź na pozew – k. 70-115v, , pismo procesowe z dnia 12 sierpnia 2022r. – k. 361-397v)

Do czasu zamknięcia rozprawy stanowiska stron nie uległy zmianie (protokół rozprawy z dnia 2 października 2023 r. – k. 417-417v).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S.A. z siedzibą w W. jest następcą prawnym (...)S.A. z siedzibą w W. (bezsporne).

W dniu 16 stycznia 2006 r. P. G. i A. G. zawarli z (...) S.A. z siedzibą w W. umowę kredytu na cele mieszkaniowe (...) nr (...), na mocy której bank udzielił im kredytu mieszkaniowego w wysokości 320 000 zł denominowanego (waloryzowanego) w walucie CHF, na okres 240 miesięcy od dnia 16 stycznia 2006 r. do dnia 30 grudnia 2025 r.

Kredyt miał być wykorzystany w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu kwoty kredytu według kursu kupna dewiz dla CHF zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w banku w dniu wykorzystania kredytu lub transzy kredytu. Każda transza kredytu miała być wykorzystana w złotych przy jednoczesnym przeliczeniu transzy według kursu kupna dewiz dla CHF zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w banku w dniu wykorzystania kredytu (§ 2 ust. 1 i 2 i § 4 ust. 1a umowy).

Celem kredytu było sfinansowanie budowy lokalu mieszkalnego położonego w W. (§ 3 umowy).

W § 8 ust. 1 i 2 wskazano, że oprocentowanie kredytu jest zmienne i stanowi sumę zmiennej stawki odniesienia oraz stałej marży banku w wysokości 1,25 p.p. W dniu zawarcia umowy oprocentowanie kredytu wynosiło 2,25% w stosunku rocznym stanowiąc sumę stawki odniesienia stanowiącej stawkę rynku pieniężnego LIBOR 3-miesięczny jako średnia arytmetyczna, zaokrąglona do dwóch miejsc po przecinku, z notowań stawki LIBOR 3 – miesięczny dla depozytów trzymiesięcznych z ostatnich 10 dni roboczych miesiąca kalendarzowego poprzedzającego dany okres odsetkowy (§ 8 ust. 4 umowy).

Stosownie do § 4 ust. 6 Ogólnych warunków kredytowania w zakresie udzielania kredytów na cele mieszkaniowe oraz kredytów i pożyczek hipotecznych w (...)S.A. (dalej: OWKM) o zmianie oprocentowania kredytu wynikającej ze zmiany wysokości stawki odniesienia bank zawiadamiał kredytobiorcę przesyłając mu w każdym trzymiesięcznym okresie odsetkowym harmonogram spłat kredytu. Ponadto bank zawiadamiał o zmianie oprocentowania poprzez umieszczenie informacji na tablicy ogłoszeń w oddziałach banku, stronie internetowej oraz za pośrednictwem infolinii.

P. G. i A. G. zobowiązali się do spłaty kredytu wraz z odsetkami w 228 miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych płatnych 30. dnia każdego miesiąca, począwszy od dnia 30 stycznia 2007 r.

Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych określona była w CHF, a ich spłata dokonywana w złotych po uprzednim przeliczeniu rat według kursu sprzedaży dewiz dla CHF zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w banku w dniu spłaty (§ 9 ust. 2 umowy).

Na podstawie § 17 ust. 1 pkt 1 OWKM w okresie kredytowania kredytobiorcy mogli wnioskować o przekształcenie kredytu denominowanego na kredyt złotowy, które następowało po przeliczeniu kwoty kredytu pozostającej do spłaty wraz z należnymi odsetkami według kursu sprzedaży dewiz dla waluty w jakiej kredyt jest denominowany zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w banku w dniu przekształcenia.

W § 6 ust. 3 umowy kredytobiorcy oświadczyli, że akceptują zasady informowania o zmianie wysokości opłat i prowizji.

W § 11a ust. 3 i 4 umowy kredytobiorcy oświadczyli również, że zostali poinformowani przez bank o ryzyku związanym ze zmianą kursów walut oraz rozumieją wynikające z tego konsekwencje, a ponadto akceptują zasady funkcjonowania kredytu denominowanego (waloryzowanego) w walucie wymiennej, w szczególności zasady dotyczące określenia kwoty kredytu w walucie wskazane w § 2 Umowy, sposobu uruchomienia i wykorzystania kredytu określone w § 4 Umowy oraz warunków jego spłaty określone w § 9 umowy (umowa kredytu – k. 19-20, ogólne warunki kredytowania – k. 22-24, Aneks nr 1 z dnia 6 września 2007 r. – k. 25-26, Aneks nr 2 z dnia 2- grudnia 2012 r. – k. 27-27v, zaświadczenie banku z 5 listopada 2019 r. – 28-31, zeznania powoda P. G. – k. 282v-283v, zeznania powódki A. G. – k. 284-284v).

P. G. i A. G. spłacali raty kapitałowo-odsetkowe w złotych polskich (zaświadczenie banku z 5 listopada 2019 r. – 28-31, zeznania powoda P. G. – k. 282v-283v, zeznania powódki A. G. – k. 284-284v).

Bank pozyskiwał walutę dla potrzeb akcji kredytowej z grupy kapitałowej (...), a po fuzji z (...) za pomocą instrumentów w postaci (...), (...) i (...) W związku z zawieraniem transakcji walutowych związanych z udzielaniem kredytów denominowanych (waloryzowanych) w CHF bank zarządzał pozycją walutową.

Bank ustalał kursy stanowiące podstawę przeliczeń walutowych przy uruchomieniu i spłacie kredytu na podstawie kursów średnich z rynku międzybankowego oraz dodanie (kurs sprzedaży) i odjęcie (kurs kupna) ustalonego przez bank spreadu walutowego (zeznania świadka M. K. – k. 264-266, świadka J. L. – k. 268-269 i świadka E. S. – k. 270-275)

W dniu 15 listopada 2019 r. P. G. i A. G. skierowali do (...) S.A. z siedzibą w W. wezwanie do polubownego zakończenia posiadanych przez nich umów oraz wnieśli o uznanie rozliczenia zawartych przez nich umów sposób wskazany w treści pisma (wezwanie z dnia 15 listopada 2019r. – k. 38-39).

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły wskazane wyżej dowody z dokumentów, których treść i autentyczność nie była przez strony kwestionowana i również Sąd nie znalazł podstaw do podważenia waloru dowodowego tych dokumentów.

Sąd uwzględnił zeznania powodów w zakresie, w jakim potwierdzał je pozostały materiał dowodowy. Sąd nie dał wiary zeznaniom powodów w części, w której wskazali, że bank nie przedstawił mu ryzyka związanego z wahaniami kursu CHF, bowiem z dokumentacji kredytowej wynikają fakty przeciwne, a skoro zeznania powodów zostały złożone po upływie 15 lat od zawarcia umowy, to wysoce prawdopodobne jest, że doszło do zatarcia się lub osłabienia pamięci powodów o faktach mających miejsce w tamtym czasie.

Za wiarygodne, bo korespondujące z dowodami w postaci dokumentów sąd uznał zeznania świadków M. K. (k. 264-266), J. L. (k. 268-269) i E. S. (k. 270-275).

Wysokość świadczenia nienależnego uiszczonego przez powodów na rzecz banku Sąd ustalił na podstawie opinii biegłego sądowego W. B. (opinia – k. 330-344v), która to opinia była rzetelna, poparta rzeczową, logiczną i spójną argumentacją, a także zgodna z określoną przez Sąd tezą dowodową.

Sąd pominął pozostałe dowody, jako niemające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Podstawę prawną żądań pozwu stanowią art. 189 k.p.c. oraz art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Zgodnie z art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c. ten kto spełnił świadczenie nienależne, może żądać zwrotu tego świadczenia lub jego wartości, przy czym świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Będący przesłanką powództwa o ustalenie interes prawny jest obiektywną w świetle obowiązujących przepisów prawa, wywołaną rzeczywistym naruszeniem albo zagrożeniem określonej sfery prawnej, potrzebą uzyskania wyroku, który wprowadzi jasność co do konkretnego prawa lub stosunku prawnego w celu ochrony przed groźącym naruszeniem sfery uprawnień powoda (patrz: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 1972 r., III CRN 607/71, OSNC 1973, nr 4, poz. 64 i z dnia 22 września 1999 r., I PKN 263/99, OSNAP 2000, nr 2, poz. 36 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2014 r., III CZP 121/13, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1987 roku, III CRN 57/87, OSNPG 1987, nr 7, poz. 27). Powód nie posiada interesu prawnego, gdy obok powództwa o ustalenie istnieje inna forma ochrony jego praw podmiotowych, a więc np. w procesie o świadczenie lub ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa (patrz: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia z 6 czerwca 1997 roku, II CKN 201/97). Istnienie interesu prawnego należy oceniać na dzień orzekania (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2019 r., sygn. III CSK 237/18).

W ocenie Sądu powodowie posiadają interes prawny w żądaniu ustalenia, czy zawarta przez nich umowa kredytu jako nieważna oraz czy związani są zakwestionowanymi postanowieniami umownymi, bowiem według umowy ostateczny termin spłaty przypada na rok 2025, a wyrok ustalający wprowadza jasność co do sytuacji prawnej powodów, w szczególności co do istnienia uprawnienia banku do dalszego żądania od powodów spłaty zadłużenia i sposobu ustalania wysokości rat kapitałowo-odsetkowych.

Mimo posiadania przez powodów interesu prawnego uzasadniającego generalnie dochodzenia roszczenia o ustalenie, powództwo o ustalenie nieważności przedmiotowej umowy kredytu okazało się niezasadne, bowiem nie zostało wykazane, iżby umowa ta była dotknięta wadami powodującymi jej nieważność. W konsekwencji jako niezasadne podlegało oddaleniu także roszczenie główne o zapłatę oparte na przesłance nieważności umowy.

W myśl art. 58 § 1-3 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest też czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Umowa kredytu bankowego jest umową nazwaną uregulowaną w art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Zgodnie z art. 69 ust. 1 tej ustawy w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia przez powoda umowy kredytowej, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych

terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Zawarta przez powodów umowa kredytu zawiera elementy wskazane w art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego, w szczególności określa kwotę udzielonego kredytu (320 000 zł), cel kredytu (budowa lokalu mieszkalnego), zasady i termin spłaty kredytu (spłata w okresie do 30 grudnia 2025r.), wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany (oprocentowanie stanowiące sumę stawki bazowej LIBOR i marży banku, podlegające zmianie w cyklach 3-miesięcznych).

Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Poddanie wynikających z umowy kredytu świadczeń w PLN waloryzacji wartością CHF nie jest sprzeczne z przepisami regulującymi typ umowy kredytu. Po pierwsze w dacie zawarcia umowy kredytu stanowiącej przedmiot niniejszej sprawy obowiązywał art. 358¹ § 2 k.c., zgodnie z którym strony mogły zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Chodzi tu o miernik inny niż pieniądź, w którym zobowiązanie zostało wyrażone. Miernikiem tym może być także inna waluta (M. Gutowski (red.), Kodeks cywilny. Tom I. Komentarz. Art. 1-44911. Warszawa, 2016). Po drugie, brak jest przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które wyłączałyby zastosowanie waloryzacji w przypadku umów kredytu. Po trzecie, poddanie waloryzacji świadczeń stron umowy kredytu nie jest sprzeczne z funkcją tego typu umowy, którą sprowadza się do odpłatnego (odsetki) sfinansowania przez bank określonego celu, który chce osiągnąć kredytobiorca.

Umowa nie jest również sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. W kontekście stosunków prawnych łączących bank z jego klientami (stosunków umownych o charakterze ekonomicznym) przyjąć trzeba, że zasady współżycia społecznego wymagają od stron tych stosunków uczciwości (uczciwego obrotu) oraz lojalności.

Powodowie potwierdzili na piśmie w umowie, że bank udzielił im informacji o ryzyku kursowym, związanym ze zmianą kursu waluty będącej podstawą waloryzacji w stosunku do złotego oraz o ryzyku zmiany oprocentowania. Powodowie nie wykazali, iżby ich decyzja była efektem niełojalnego postępowania banku, a w szczególności, iżby doradca bankowy celowo skłonił ich do zaciągnięcia kredytu tego rodzaju przewidując nieuchronną i znaczną aprecjację CHF względem PLN. W tych okolicznościach nie można przyjąć, iżby umowa kredytowa zawarta przez powodów była wynikiem niełojalnego czy nieuczciwego postępowania banku.

Podkreślić też należy, że brak jest podstaw do czynienia pozwanemu zarzutu, że nie udzielił powodom informacji o ryzyku kursowym w określonej formie, a w szczególności w postaci scenariusza prezentującego znaną obecnie skalę ryzyka, bowiem regulacje zawarte w prawie powszechnym i rekomendacjach KNF obowiązujące w dacie zawarcia umowy nie nakładały na bank obowiązku udzielania informacji o ryzyku kursowym w ściśle określonej formie i o określonej ściśle treści.

Materiał dowodowy nie daje podstawy do ustalenia, iżby pozwany w zamian za swoje świadczenie przyjął albo zastrzegł dla siebie lub dla osoby trzeciej świadczenie, którego wartość w chwili zawarcia umowy przewyższa w rażącym stopniu wartość jego własnego świadczenia oraz iżby pozwany w zamiarze pokrzywdzenia kredytobiorcy zawarł z nim umowę kredytu mając świadomość realnej groźby nieuniknionego znacznego wzrostu kursu waluty.

Zważyć nadto trzeba, mając na uwadze stanowiący element wiedzy powszechnej fakt, że po wejściu Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. kredyty hipoteczne powiązane z walutą obcą były udzielane na masową skalę, iż wg stanu na dzień zawarcia przedmiotowej umowy za dyskryminujące powodów można by uznać zachowanie banku polegające

na tym, że kredytobiorcom świadomym ryzyka kursowego odmawia udzielenia kredytu powiązanego z kursem CHF, którego oprocentowanie, a zatem i obciążenie wynikające z comiesięcznej raty było znacząco niższe od obciążenia związanego z kredytem złotówkowym niepowiązanym z CHF – oprocentowanym w oparciu o wyższą stopę bazową WIBOR.

Sąd nie znalazł również podstaw by uznać przedmiotową umowę za zawartą w celu obejścia ustawy, a zwłaszcza ustawy Prawo bankowe. Umowa ta odpowiada cechom ustawowego typu umowy kredytu, a zawarte w niej postanowienia dotyczące poddaniu kredytu waloryzacji kursem CHF nie wypaczają ustawowego typu umowy, a zatem nie wykraczają poza granice swobody umów.

Rozpoznając zarzut abuzywności niektórych postanowień umowy kredytu, wskazać trzeba po pierwsze, że zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Wziąć należy pod uwagę także treść art. 22¹ k.c., zgodnie z którym za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Przyjąć należy, że zawierając umowę kredytu, której dotyczy niniejsze postępowanie, P. G. i A. G. działali jako konsumenci, bowiem dokonali z bankiem-przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej z działalnością gospodarczą, co jednoznacznie wynika z celu umowy (budowa lokalu mieszkalnego).

Zawarte w przedmiotowej umowie postanowienia opierające przeliczenia na bankowej tabeli kursów są abuzywne, gdyż dają bankowi możliwość uzyskania korzyści finansowych stanowiących dla kredytobiorców dodatkowe koszty kredytu. Oszacowanie tych kosztów nie było zaś możliwe w dniu podpisania umowy. Czynniki obiektywne, a zatem poddające się weryfikacji z punktu widzenia konsumenta, jak wysokość rynkowych kursów wymiany CHF, tylko częściowo wpływają na ostateczny kurs z tabeli banku. Kurs CHF określony w tabeli kursowej banku zawiera dodatkowo marżę, której wartość jest zależna wyłącznie od decyzji zarządu banku. Taka regulacja stanowi naruszenie przez bank dobrych obyczajów, zgodnie z którymi ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem umowy powinny być możliwe do przewidzenia.

Powodowie zawarli umowę na podstawie wzorca sporządzonego przez pozwanego bank, na którego treść nie mieli wpływu. W tych okolicznościach klauzule opierające przeliczenia świadczeń stron na kursie z tabeli banku nie wiążą powodów, skoro zaś, zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem sądów powszechnych, Sądu Najwyższego i TSUE, brak jest podstaw do zastąpienia kursu ustalanego przez bank innym kursem, należy przyjąć, że powodów nie wiążą w całości postanowienia umowne dotyczące waloryzacji kredytu kursem CHF.

Umowa może być wykonywana z pominięciem klauzuli indeksacyjnej, a przy zachowaniu pozostałych postanowień umownych (w tym opierających zmienne oprocentowanie na stawce LIBOR), bowiem kontrakt ten zachowuje istotne warunki umowy kredytu, zgodnie z którymi bank oddaje kredytobiorcy określony kapitał za wynagrodzeniem w postaci odsetek. Wprawdzie w obrocie gospodarczym zasadniczo nie występują umowy o kredyt złotowy oprocentowany w oparciu o stopę bazową ustalaną dla waluty obcej, w tym CHF, jednakże funkcją instytucji prawnej uregulowanej w art. 385¹ k.c. nie jest przekształcenie umowy zawierającej postanowienia abuzywne w występującą w obrocie gospodarczym umowę pozbawioną tych postanowień, lecz eliminacja postanowień tego typu, co stanowi pewnego rodzaju dolegliwość dla przedsiębiorcy stosującego postanowienia abuzywne.

W ocenie Sądu wykładania i zastosowanie instytucji prawnej uregulowanej w art. 385¹ § 2 k.c. w sposób prowadzący do nieważności umowy kredytu nie znajdują uzasadnienia w treści tego przepisu i jego funkcji. Przepis ten jednoznacznie wskazuje na potrzebę utrzymania umowy z pominięciem klauzul abuzywnych, jeżeli umowa oczyszczona z postanowień niedozwolonych nadal zawiera istotne elementy umowy, którą strony zawarły. Jak wcześniej zaznaczono, umowa o kredyt złotowy oprocentowany wg stawki LIBOR nadal odpowiada typowi umowy

uregulowanej w art. 69 ustawy – Prawo bankowe, a zatem nie ma przeszkód, aby utrzymać w mocy umowę na takich okrojonych warunkach.

Wykładnię postanowień umowy w świetle art. 385¹ k.c. w sposób prowadzący do jej nieważności należy także ocenić jako prowadzącą do skutków sprzecznych z zasadami współżycia społecznego. Na skutek takiej wykładni doszłoby bowiem do sytuacji, że sytuacja kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt powiązany z walutą obcą na podstawie umowy, która zostanie uznana za nieważną bez konieczności zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z kapitału, byłaby diametralnie korzystniejsza niż kredytobiorców spłacających w tym samym czasie zwykły kredyt złotowy, przy czym brak jest jakiegokolwiek racjonalnego, ekonomicznego i aksjologicznego uzasadnienia dla wprowadzenia takiej dysproporcji w sytuacji prawnej i ekonomicznej kredytobiorców realizujących podobny cel mieszkaniowy.

Z powyższych względów Sąd oddalił powództwo w zakresie roszczenia głównego, o czym orzekł w pkt I wyroku, natomiast uznał za zasadne roszczenie ewentualne o zapłatę świadczenia nienależnego w kwocie 123 072,62 zł, stanowiącego różnicę pomiędzy sumą rat faktycznie pobranych przez bank w oparciu o postanowienia niedozwolone a sumą kwot bankowi należnych w razie wyeliminowania z umowy tych postanowień.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. zasądzając je od kwoty 48 048,34 zł od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 12 maja 2020 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 75 024,28 zł od dnia 2 sierpnia 2022 r. do dnia zapłaty tj. od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu odpisu modyfikacji powództwa – oddalając dalej idące roszczenie ewentualne.

Jako niezasadny ocenić należało zarzut przedawnienia roszczenia objętego pozwem. Przedmiotem żądania było spełnienie świadczenia polegającego na zwrocie spełnionego ratalnie świadczenia nienależnego (art. 405 k.c. w związku z art. 410 k.c.), a w tej sytuacji termin przedawnienia wynosi 10 lat [patrz: art. 118 k.c. w zw. z art. 5 ust. 3 ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 kwietnia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104)]. Podnieść przy tym należy, że za początek biegu przedawnienia uznać należy nie datę zawarcia umowy, czy też uiszczenia przez kredytobiorcę pierwszej raty kapitałowo-odsetkowej, lecz dzień, w którym konsument powziął wiedzę lub powinien był racjonalnie rzecz biorąc powziąć wiedzę o abuzywnym charakterze klauzuli, mającym uzasadniać jego roszczenie restytucyjne (patrz: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r., sygn. akt III CZP 6/21 oraz przywołane tam orzecznictwo TSUE). W ocenie Sądu pozwany nie wykazał, iżby powód już w dacie zawarcia przedmiotowej umowy miał świadomość abuzywności odesłania do tabeli kursowej banku.

O kosztach procesu, znosząc je między stronami, Sąd orzekł w pkt. IV wyroku na podstawie art. 100 k.p.c. z uwagi na częściowe uwzględnienie pozwu.